



# Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2017 Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Bağlamında İngilizce Öğretmenlerinin Yeterlik Algılarının ve Yeterlik Algılarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi

## *Analyzing the Perceptions of English Language Teachers' Competencies within the Context of Ministry of National Education (MEB) 2017 General Competencies for Teaching Profession and the Factors Affecting Their Perceptions*

Gizem AK KOCAMAN<sup>1</sup>, Prof. Dr. Memet KARAKUŞ<sup>2</sup>

### Öz

Bu çalışma İngilizce öğretmenlerinin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2017 Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri bağlamında mesleki genel yeterlik algılarını ve mesleki yeterliklerini etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada karma araştırma desenlerinden zenginleştirilmiş desen kullanılmıştır. Araştırmada ölçme aracı olarak "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Algısı Anketi", Görüşme formu ve Kişisel bilgi formu kullanılmıştır. "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Algısı Anketi", farklı illerde görev yapan gönüllü 115 İngilizce öğretmenine çevrimiçi olarak uygulanmıştır. Elde edilen nicel verileri zenginleştirmek amacıyla 31 gönüllü İngilizce öğretmenine görüşme formu uygulanmıştır. Ankete verilen yanıtlar doğrultusunda frekans, yüzde ve ortalamalardan yararlanarak öğretmenlerin yeterlik algıları yorumlanmıştır. Karşılaştırmalarda istatistiksel teknik olarak bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA kullanılırken nitel veriler ise içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre İngilizce öğretmenleri mesleki olarak kendilerini yeterli algılamaktadırlar. Ancak, araştırmaya katılan öğretmenler; öğretmenlik mesleği mevzuat bilgisi, aileler ile iş birliği ve kültürel ve sanatsal aktivitelere katılma konusunda kendilerini daha az yeterli görmektedirler. Öğretmenlerin kendilerini en yeterli gördükleri alan, tutum ve değerlerdir. Öğretmenlerin yeterlik algıları; cinsiyet, mesleki kıdem ve okul türü değişkenleri açısından farklılık göstermemektedir. İngilizce öğretmenleri eğitim öğretimi planlama becerisi konusunda meslektaşlarını yeterli görmemektedirler. Öğretmenler mesleki yeterlik olarak kendilerini istenen düzeyde algılasa da, mesleki bilgi, beceri ve tutum olarak eksik oldukları alanlar olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin özlük haklarına yönelik bilgileri yeterli düzeyde değildir, bundan dolayı öğretmenlere mevzuat bilgisi konusunda hizmet içi eğitimler verilmelidir. Ayrıca, öğretmenlerin mesleki bilgi ve becerilerinin yanında bireysel olarak gelişimlerine de katkı sağlayacak etkinlikler yapılmasında yarar vardır.

**Anahtar Kelimeler:** Öğretmen genel mesleki yeterlikleri, İngilizce eğitimi, öğretim, öğretmen sorunları

**Makale Türü:** Araştırma

### Abstract

This study was conducted to examine English teachers' perceptions of professional general competence and the factors affecting their professional competence within the context of Ministry of National Education (MEB) 2017 General Competencies for Teaching Profession. The Convergent design, which is one of the mixed-method research designs, was utilized. The "Teaching Profession General Competence Perception

\*Bu çalışmanın ilk hali 22.06.2022 tarihinde İzmir'de düzenlenen Uluslararası Avrasya Eğitim Araştırmaları Kongresinde (International Eurasian Educational Research Congress) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

<sup>1</sup>Milli Eğitim Bakanlığı, gizemmakk@gmail.com

<sup>2</sup>Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi/Eğitim Programları ve Öğretim Ana Bilim Dalı, memkar@cu.edu.tr

**Atıf için (to cite):** Ak Kocaman, G. ve Karakuş, M. (2024). Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) 2017 Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Bağlamında İngilizce Öğretmenlerinin Yeterlik Algılarının ve Yeterlik Algılarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(3), 945-965.

Scale, Interview Form, and Personal Information Form" were applied as measurement tools in the study. The "Teaching Profession General Competence Perception Scale" was administered online to 115 volunteer English teachers working in different provinces. In order to support the quantitative data obtained from the scale, an interview form was conducted with 31 volunteer teachers. The perceptions of competence of the teachers were interpreted via frequency, percentage, and averages according to the answers given to the questionnaire. Independent sample T-test and One-way ANOVA were used as statistical methods for making comparisons among the quantitative data, while Content analysis was used to analyze the qualitative data. English teachers generally perceive themselves to be competent in terms of professional knowledge, professional skills, attitudes, and values; however, they consider themselves less competent with regard to knowledge of legislation, cooperation with families, and participating in cultural and artistic activities. Moreover, the attitudes and values domain is the area in which teachers consider themselves most competent. The perceptions of the teachers about competence do not differ in terms of gender, professional seniority, and school-type variables. English teachers do not consider their colleagues competent in terms of educational planning skills. Although teachers perceive themselves at the desired level in terms of professional competence, it was revealed that there are areas where they lack professional knowledge, skills, and attitudes. The knowledge of teachers about professional regulation is not at an adequate level; thus, in-service training should be given to teachers on knowledge of legislation. In addition, it is useful to organize events that will contribute to the individual development of teachers as well as their professional knowledge and skills.

**Keywords:** Teacher professional competencies, English language teaching, teaching, teacher issues

**Paper Type:** Research

## Giriş

Öğretmen yalnızca bilgiyi aktaran değil, öğrenciyi yönlendirerek aktif, yaratıcı ve yetkin kişiler haline getiren kişidir (Thamrin, 2020). Öğretmen eğitimin planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinde çok önemli bir role sahiptir. Öğretmenin bu rollerini verimli bir şekilde kullanabilmesi için yeterli donanıma sahip olması gerekir. Öğretmenin daha önce almış olduğu eğitim, mesleki formasyonu, alan bilgisi, kendini geliştirmeye yönelik çabası ve çalışma koşulları mesleki yeterliği üzerinde etkilidir. Öğretmenin yeterliği; alan bilgisi, sınıftaki uygulamaları ve bilgiyi öğrenciye dönüştürme şekline bağlıdır. Aynı zamanda öğretmenler çağın beraberinde getirdiği değişim ve gelişmelerin etkisiyle farklılaşan eğitim hedeflerini uygulayacak olan bireylerdir. Bu nedenle değişen hedefler çerçevesinde yeni gelişmelere uyum sağlayacak, verimliliği ve kaliteyi arttıracak öğretmenler yetiştirmek önem kazanmaktadır. Belirtilen yetkinliklere sahip öğretmenler yetiştirmek için öncelikle öğretmen yetiştiren kurumlar, uygulanan eğitim programları ve buna dönük her türlü uygulamanın bu yetkinlikler çerçevesinde ele alınması gerekmektedir. Nitelikleri edinme bağlamında öğretmen yetiştiren kurumların yanı sıra bireylerin kişisel olarak mesleki gelişim sağlaması da önemli bir faktördür. Alan ve mesleki bilgilerini geliştirecek etkinlik ve uygulamalarda yer almaları, öğretmenlerin yeterliklerine ulaşmaları konusunda yarar sağlamaktadır.

## Türkiye’de İngilizce Öğretimi

On sekizinci yüzyılın ikinci yarısı olan Tanzimat Dönemi, eğitim sisteminde Batılılaşma çabalarının başlangıcı olarak kabul edilir ve İngilizcenin Türk okullarına ilk kez girdiği dönemdir. 1863 yılında kurulan ve bir Anglo-Amerikan özel ortaokulu olan Robert Koleji, İngilizceyi eğitim dili olarak kullanan ilk kurumdur. İngilizce, 1923’te Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra diploması, eğitim ve sanat alanlarında başta Fransızca olmak üzere tercih edilen diğer yabancı dillerin önüne geçmiştir. Modernleşme ve Batılılaşma hareketleri de Avrupa ve ABD ile daha yakın ilişkiler kurulmasını sağlamış, bu da İngilizce öğretiminin ülkede yayılmasını hızlandırmıştır (Kırkgöz 2005, 2007). Aynı zamanda dünyada ekonomik ve politik anlamda büyük bir kapsama sahip olan NATO üyeliği ve Avrupa Birliği üyelik süreci de İngilizce ’ye olan ilgi ve ihtiyacı artırmıştır (Demirpolat, 2015).

Kachru (2005) İngilizceyi üç eş merkezli çemberle ilişkili olarak tanımlamıştır: “İç Çember, Dış Çember ve Genişleyen Çember”. “İç Çember”, ABD, İngiltere ve Kanada gibi İngilizcenin ana dil olduğu ve günlük hayatta ve devlet kurumlarında kullanıldığı ülkeleri göstermektedir. Dış Çember, İngiliz sömürge bağları olan ve İngilizcenin sosyal yaşamda veya devlet sektöründe yaygın olarak kullanıldığı Hindistan, Malezya, Singapur gibi ülkeleri içerir ve İngilizce ikinci dil olarak kullanılmaktadır. Son olarak, Genişleyen Çember, esas olarak İç ve Dış Çemberlerle İngilizce iletişim kurmak amacıyla İngilizceyi eğitimde yabancı dil olarak kullanan Türkiye, Japonya ve Kore gibi ülkeleri içermektedir. Bu durum, İngilizceyi ikinci dil olarak öğreten Türkiye gibi ülkelerde bazı zorlukları ortaya çıkarmaktadır. Doğal ortamından ziyade sadece sınıf ortamlarında öğrenilebiliyor olması dil öğretimi sürecini yavaşlatan bir engel niteliği taşımaktadır (Yaman, 2018).

Klein (1984: 31) ikinci dil kavramını, sosyal çevrede konuşulan ve bireyler tarafından edinilen, birinci dilin yanında iletişim aracı olarak kullanılan dil olarak tanımlamaktadır. Herhangi bir bölgede iki dil kullanımı mevcutsa ve insanlar günlük yaşantılarında bu iki dil kullanılıyorsa, ilk kullandıkları dil “ana dil” ikincisi ise “ortak dildir”. Bu noktada yabancı dil söz konusu değildir. Yabancı dil kavramını ise, dilin ana dil olarak kullanan ülkeler haricinde sınıf ortamında öğrenilen ve devamında günlük iletişim için ana dili yanında kullanılmayan dil olarak tanımlamaktadır (aktaran Oruç, 2016: 287-8).

Yaman (2018), Türkiye’de İngilizcenin yabancı dil olarak yalnızca sınıflarda öğretiliyor olmasının getirdiği sorunların yanı sıra farklı sorunların varlığından da bahsetmiştir. Hizmet öncesinde yaşanan sorunlar, İngilizce öğretmenlerinin yeterlikleri açısından var olan dezavantajlar, İngilizce öğretmenlerinin eski yöntemsel alışkanlıkları sürdürmesi, dil öğrenme sürecine yönelik ön yargılar, yerli kitaplarının istenilen seviyeye gelememesi, ölçme ve değerlendirme araçlarının etkin kullanılamaması gibi sorunları Türkiye’de İngilizce öğretimi zorlaştıran etkenler olduğunu belirtmektedir. Yine de yaşanan zorlukların yanında fırsatların da bulunduğunu ve bu fırsatların doğru şekilde kullanılmasının öneminden bahsetmektedir. Yaman (2018), güncel öğretim programlarının uygulanmaya başlanması (eylem odaklı öğrenme anlayışı ve İngilizcenin ilköğretim 2’nci sınıftan öğretilmeye başlanması), küresel teknolojik gelişmeler, ulaşılabilir kaynak çeşitliliği, etraftaki İngilizce (çevremizde gördüğümüz veya duyduğumuz mağaza isimleri, görseller) ve projeleri İngilizce öğretimi konusundaki fırsatlar olarak değerlendirmektedir.

### **Öğretmen Yeterlik Algısı ve Yeterlikleri Etkileyen Faktörler**

Bandura’ya (1997) göre başarılı bir öğretmen- çocuk ilişkisinin kurulmasının önemli noktalarından biri öğretmelerin çocuklarla iyi iletişim kuracaklarına olan inançlarıdır. İnsanların uyumlu ve etkili bir etkileşim sağlayabilmek adına amaçlarına ulaşabilmeleri için gerekli adımları atma yeteneklerine sahip oldukları inançları, öz yeterlik olarak bilinir. Öz yeterlik algısı yüksek olan öğretmenler karşılaştıkları sorunlarla yüzleşme, onlara çözüm önerileri getirme, öğrencilerinin ve kendilerinin akademik gelişimlerini üst düzeye taşıma gibi konularda daha etkilidirler. Ayrıca yeterlik algısı yüksek olan öğretmenler, eğitim öğretim süreci uygulamalarına yönelik hedefleri ve planlarını hazırlama ve geliştirme noktasında daha istekli hareket ederler. Yeterlik algısı yüksek olan öğretmenler gelişmeleri takip edip öğretim durumlarına uyarlamaya daha hazırdırlar. Öz yeterlik düzeyleri yüksek olan öğretmenler karşılaştıkları zorlukları aşılabilir düzeyde görmeye eğilimlidirler (Lauermann & ten Hagen, 2021). Mesleklerinde yetersiz olduklarını hisseden öğretmenlerin, kendilerini yeterli hisseden öğretmenlere göre öğretim sürecinde daha düşük motivasyon ile çalışmalarını kuvvetle muhtemeldir.

Öğretmenlerin çalışma koşulları yeterlik algılarını oldukça etkilemektedir. Eğitim öğretime hazır olmayan bir ortamda eğitimcilerin verimli bir eğitim süreci geçirmeleri olanaksızdır. Verimliliğin sağlanmasına engel oluşturan çalışma koşulları öğretmenin özgüvenini sarsmakta ve yeterlik algıları üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır. Eğitime elverişsiz ortam, maddi kaygılar bu

engeller arasında gösterilebilir. Çalışma koşulları nedeniyle öğretmenlerin yeterlik algılarına bağlı olarak performans düzeyleri de etkilenmektedir.

Öğretmenlerin yeterlik inançları, onların alan bilgisi ile de ilişkilidir. Kendisini alanda yeterli hisseden bir öğretmenin mesleki yeterlik algısı da yüksek olacaktır. Ayrıca alan bilgisi ve becerisi konusunda kendine güvenen öğretmenler, sınıf aktiviteleri konusunda daha yaratıcıdır ve öğrencileri ile etkileşim kurabilmek için farklı stratejiler kullanmaktadırlar (Wertheim& Leyser, 2002). Buna yönelik Can (2019) tarafından yapılan çalışmada öğretim elemanlarının yeterlik inançları ile dil yeterlikleri arasında önemli bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca paralel olarak Zengin ve Radmard (2019) İngilizce öğretimi alan yeterlilikleri bağlamında öğretmenlerin kazanım düzeyleri ve bunları sınıf içi süreçlere aktarabilme ya da öğretimsel faaliyetlerde bunları kullanabilme düzeylerinin birbirlerine oldukça bağlı olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Dünyada öğretmen yeterlikleri merak edilen ve araştırılan bir konu olmuştur. Alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde çeşitli dallarda çalışan öğretmenlerin genel yeterliklerinin ve öz yeterliklerinin zaman zaman belirlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Zaman ilerledikçe öğretmen yeterlik düzey ve algılarını ortaya çıkarma ihtiyacı duyulmuştur. Amerika'da yabancı dil öğretmenlerinin yeterlik algıları üzerinde yapılan bir çalışma, öğretmenlerin derse hazırlık ve mesleki gelişim etkileri göz önüne alındığında daha güçlü yeterlik duygusuna ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Ayrıca performans başarısı ve dolaylı deneyim boyutlarında en düşük yeterlik algılarına sahip olan yabancı dil öğretmenlerinin içerik bilgisi, pedagojik becerilerinin geliştirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Pratt, Zaier & Wang, 2021). İngilizce dil yeterlik seviyeleri düşük olan öğretmenler öğretim yeterlikleri konusunda da kendilerini yeterli görmemektedirler. Choi ve Lee (2016), Koreli İngilizce öğretmenlerinin yeterliklerini inceledikleri bir çalışmada, dil yeterlikleri ne düzeyde olursa olsun, yeterlik algı düzeyleri düşük olan öğretmenlerin eğitim faaliyetlerini istenilen düzeyde gerçekleştiremedikleri sonucuna ulaşmışlardır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır. Giriş bölümü ve metin bu formatta yazılır.

Türkiye'de İngilizce öğretmenleri okuma ve yazma becerileri konusunda kendilerini yeterli algılayan, öğretmenlerin neredeyse yarısı dinleme ve konuşma gibi iletişim becerilerinde kendilerini yetersiz algılamaktadır. Bununla birlikte öğretmenlerin çoğu üst seviyenin altında İngilizce dil yeterliğine sahiptir (Taner, 2017). İngilizce öğretmenleri yaşama dönük materyalleri kullanmada kendilerini yetersiz görmekte ve konu gerçek yaşam durumlarına geldiğinde dinleme ve yazma konusunda yeterli hissetmemektedirler (Yazıcı, 2019). Ayrıca İngilizce öğretmenlerinin öğrenciyi derse dâhil etme becerileri boyutundaki yeterlik algıları diğer boyutlara göre daha düşüktür (Taşçı, 2019).

Öğretmen yeterlik algılarının, etkilendiği faktörler ele alındığında öğretmenlerin mevcut durum algılarının ortaya çıkarılması oldukça önemlidir. Öğretmenlik mesleğine yönelik algıların belirlenmesi öğretmen ve eğitim sürecinde yer alan her unsur için bir yol haritası niteliği taşımaktadır. İngilizce öğretmenlerinin mesleki bilgi, mesleki beceri ayrıca tutum ve değerlerine yönelik algılarının belirlenmesi, öğretmenlerin kendilerini yetersiz gördükleri alanları fark etmelerini ve bu alanlarda kendilerini geliştirmeye yönelik çalışmalar yapmalarını destekleyecektir. Ayrıca, öğretmen yetiştiren kurumlar elde edilen çalışma sonuçlarına göre eğitim stratejilerini belirleyebilirler. Bu da eğitim ve öğretimde daha planlı ve kaliteli uygulamaların yer almasını sağlayacaktır. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bu araştırmanın problem cümlesi "İngilizce öğretmenleri mesleki genel yeterlik olarak kendilerini nasıl algılamaktadır?" şeklindedir.

## 1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı İngilizce öğretmenlerinin MEB 2017 Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri bağlamında yeterlik algı düzeylerinin, beraber çalıştıkları İngilizce öğretmenlerinin yeterliklerine yönelik algılarının belirlenmesi ve öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin geliştirilmesine yönelik önerilerini ortaya çıkarmaktır.

### 1.1. Araştırma Soruları

İngilizce öğretmenlerinin genel mesleki yeterlik algılarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. İngilizce öğretmenlerinin mesleki bilgi, beceri, tutum ve değerlerine yönelik yeterlik algıları nasıldır?
2. İngilizce öğretmenlerinin mesleki genel yeterlik algıları cinsiyet, mesleki kıdem ve görev yaptıkları okul türüne göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. İngilizce öğretmenlerinin birlikte çalıştıkları zümrelerinin yeterliklerine yönelik algıları nasıldır?
4. İngilizce öğretmenlerinin genel olarak öğretmenlik mesleki yeterliklerinin geliştirilmesine yönelik önerileri nelerdir?

## 2. Yöntem

### 2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışma karma yönteme göre yapılmıştır. Karma yöntem desenlerinden birisi olan zenginleştirilmiş desen kullanılmıştır. Zenginleştirilmiş desende araştırmacılar nicel ve nitel verileri eş zamanlı toplarlar (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz& Demirel, 2008). Karma yöntem araştırmalarının, nicel ve nitel araştırma bileşenlerini birleştirmesinin genel amacı, çalışmanın sonuçlarını genişletmek ve güçlendirmektir böylece de literatüre katkıda bulunmaktadır (Schoonenboom& Johnson, 2017).

### 2.2. Katılımcılar

Bu araştırmada 115 İngilizce öğretmeninden veri toplanmıştır. Katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin analiz Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Kişisel bilgiler

Değişken	Düzyey	N	%
Cinsiyet	Kadın	90	78.2
	Erkek	24	20.8
	Belirtmek İstemiyorum	1	0.8
Kıdem	1 yıldan az	7	6
	1-5 yıl	64	55.6
	6-10 yıl	17	14.7
	11-15 yıl	6	5.2
	16-20 yıl	10	8.6
	20 yıl ve üzeri	11	9.5
Mezun olunan program düzeyi	Lisans	99	86
	Yüksek Lisans	15	13
	Doktora	1	0.8
Çalıştığı kademe	İlkokul	11	9.5
	Ortaokul	35	30.4
	Lise	49	42.6
	Yüksekokul	10	8.6

Tablo 1’de görüldüğü gibi kadın öğretmenler (%78.2) çalışma grubunun çoğunluğunu oluşturmaktadır. Çalışma süresi açısından bakıldığında 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenler en yüksek orana sahip iken 1 yıldan az kıdeme sahip öğretmenler (%6) en az orana sahiptir. Bunun yanı sıra katılımcıların çoğunun lisans mezunu (%86) olduğu görülmektedir.

### 2.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Çalışmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Algısı Anketi ve görüşme formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu, ilgili alan yazındaki örnekler paralelinde hazırlanmıştır. Anket hazırlanırken öncelikle MEB 2017 Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri incelenmiştir. Daha sonra belgede yer alan göstergeleri kapsayan anket formu oluşturulmuştur. Anketin geçerliği için üniversitede eğitim bilimleri alanında çalışan öğretim üyelerinin ve İngilizce öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuştur. Bu doğrultuda ankete son şekli verilmiştir. Anketin güvenilirliğini incelemek amacıyla hesaplanan Cronbach Alpha değeri .98 bulunmuştur. Araştırma için Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulundan 11.04.2022 tarih ve E-95704281-604.02.02-369534 sayılı Etik Kurulu Onayı alınmıştır.

Ankette; mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler olmak üzere 3 alt boyut ve 65 madde vardır. Çalışmada hem nitel hem de nicel veriler çevrimiçi olarak toplanmıştır. Anket yolu ile toplanan nicel verileri zenginleştirmek amacıyla öğretmenlerden görüşme formu ile nitel veriler toplanmıştır. Görüşme formu, Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlik Algısı anketindeki maddelerini destekleyecek boyutta hazırlanmıştır. Öğretmen yeterliklerinin alt boyutlarını kapsayan 4 sorudan oluşan görüşme formu uzman görüşüne sunulduktan sonra son şekli verilmiştir. Veriler internet ortamında Google form aracılığıyla toplanmıştır. Anket ile toplanan veriler, SPSS 26 programı ile analiz edilmiştir.

### 2.4. Verilerin Analizi

Anket ile elde edilen verilerin normalliğini incelemek amacıyla basıklık ve çarpıklık kat sayılarına bakılmıştır. Anketin çarpıklık katsayısı -1.28; basıklık katsayısı ise 1.33 olarak bulunmuştur. Çarpıklık ve basıklık kat sayısı +1.5 ile -1.5 arasında olan veriler normal dağılıma yakın olarak kabul edilmektedir. Bu yüzden ankette elde edilen verilerin normal dağılıma yakın olduğu kabul edilmiştir. Ayrıca ankette elde edilen verilerin aritmetik ortalaması 4.16, medyanı 4.37’dir. Bu durum da puanların simetrik olarak dağıldığının bir göstergesidir. Bu yüzden ankette elde edilen veriler üzerinde parametrik olan istatistik tekniklerinin kullanılması uygun görülmüştür. Verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi ve tek yönlü ANOVA teknikleri kullanılmıştır. Nitel veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiş, elde edilen kodlara yönelik temalar yorumlanmıştır. Anketteki maddelerin aritmetik ortalamalarından yararlanılmıştır. Aritmetik ortalamalar yorumlanırken **aralıklar** bu şekilde alınmıştır: 0-1 Çok yetersiz; 1,1-2 Yetersiz; 2,1-3 Biraz yeterli; 3,1-4 Yeterli; 4,1-5 Çok yeterli.

## 3. Bulgular

### 3.1. Öğretmenlerin Mesleki Bilgi, Beceri, Tutum Ve Değerlerine Yönelik Algılarına İlişkin Bulgular

Ankette bulunan mesleki bilgi alanı 3 alt boyuta sahiptir. Bunlar alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisidir. Bunlar “Alan Bilgisi”(ilk 5 madde), “Alan Eğitimi Bilgisi” (6-11. maddeler),“Mevzuat Bilgisi” (12-16. maddeler) yeterliklerine yönelik maddelerdir. İngilizce öğretmenlerinin mesleki bilgi yeterlik algılarına ilişkin en yüksek aritmetik ortalamaya sahip 3 ve en düşük aritmetik ortalamaya sahip 3 madde Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. İngilizce öğretmenlerinin mesleki bilgilerine yönelik yeterlik algıları

Madde	Nadiren		Bazen		Sık Sık		Çoğunlukla		Her zaman		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	

A1		4	4	13	11	32	28	66	57	4,39
A6	2	2	8	7	16	14	46	40	43	4,04
A7	1	1	7	6	24	21	37	32	46	4,04
A12			5	4	9	8	38	33	63	4,38
A13	5	4	9	8	38	33	31	27	32	3,66
A14	2	2	0	0	11	10	27	23	75	4,50
A15	5	4	7	6	32	28	32	28	39	3,80

İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği genel yeterlik algılarını belirlemek için aritmetik ortalama, yüzde ve frekans teknikleri kullanılmıştır. Tablo 2 incelendiğinde İngilizce öğretmenlerinin mesleki bilgi konusunda kendilerini oldukça yeterli algıladıkları görülmektedir. Tablo 2'deki en yüksek ve en düşük ortalamalar incelendiğinde, en yüksek ortalamaya sahip madde “Atatürk’ün eğitim sistemimize katkılarını değerlendirebilirim” maddesidir (A14;  $\bar{x}=4,50$ ). “Alanım ile ilgili konu ve kavramları analiz edebilirim” maddesi (A1;  $\bar{x}=4,39$ ) ile ikinci en yüksek ortalamaya sahip madde iken “Vatandaş olarak bireysel hak ve sorumluluklarımı açıklarım” maddesi (A12;  $\bar{x}=4,38$ ) üçüncü en yüksek ortalamaya sahip maddedir.

“Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının içeriğini açıklayabilirim” maddesi en düşük ortalamaya sahiptir (A13;  $\bar{x}=3,66$ ). “Öğretmenlik mesleğini ilgilendiren mevzuatı açıklayabilirim” maddesi (A15;  $\bar{x}=3,80$ ) ikinci en düşük ortalamaya sahip madde iken “Alanımın öğretim programını tüm öğeleriyle açıklayabilirim” (A6;  $\bar{x}=4,04$ ) ve “Alanımın öğretim programını, ilgili diğer öğretim programları ile ilişkilendirebilirim” (A7;  $\bar{x}=4,04$ ) maddeleri en düşük ortalamaya sahip üçüncü maddelerdir. Bu bulguya göre öğretmenlerin mevzuat bilgisi ve öğretim programları konusunda kendilerini daha az yeterli gördükleri söylenebilir.

İngilizce öğretmenlerinin; mesleki becerilerine yönelik yeterlik algıları 4 alt boyutta incelenmiştir. Bunlar “Eğitim Öğretimi Planlama” (ilk 4 madde), “Öğrenme Ortamları Oluşturma” (5-11), “Öğretme ve Öğrenme Sürecini Yönetme” (12-23. maddeler) ve “Ölçme ve Değerlendirme” (24-28) alt boyutlarıdır. İngilizce öğretmenlerinin mesleki beceri yeterlik algılarına ilişkin en yüksek aritmetik ortalamaya sahip 3 ve en düşük aritmetik ortalamaya sahip 3 madde Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. İngilizce öğretmenlerinin mesleki becerilerine yönelik yeterlik algıları

Madde	Nadiren		Bazen		Sık Sık		Çoğunlukla		Her zaman		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
B1			3	3	11	10	34	29	67	58	4,43
B2	1	1	3	3	13	11	28	24	70	61	4,41
B10	2	2	3	3	26	22	45	39	39	34	4,00
B19	3	3	5	4	20	18	35	30	52	45	4,11
B23	1	1	3	3	26	22	42	37	43	37	4,06
B26			3	3	15	13	29	25	68	59	4,40

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin mesleki beceri ve özellikle eğitim öğretimi planlama konusunda kendilerini oldukça yeterli algıladıkları görülmektedir. Tablo 3’deki en yüksek ve en düşük ortalamalar incelendiğinde, en yüksek ortalamaya sahip madde “Planlarımı alanımın öğretim programına uygun olarak hazırlarım” maddesidir (B1;  $\bar{x}= 4.43$ ). “Öğretim sürecini, çevresel şartları, maliyeti ve zamanı dikkate alarak planlarım” (B2;  $\bar{x}= 4.41$ ) maddesi ikinci en yüksek ortalamaya sahip madde iken “Ölçme ve değerlendirmeyi objektif ve adil olarak yaparım” (B26;  $\bar{x}= 4.40$ ) maddesi üçüncü en yüksek ortalamaya sahip maddedir.

“Öğrencilerin üst bilişsel becerilerini geliştirici öğrenme ortamları hazırlarım” (B10;  $\bar{x}= 4,00$ ) maddesi en düşük ortalamaya sahiptir. “Sınıfta istenmeyen davranış ve durumlarla etkin

ve yapıcı bir şekilde baş edebilirim” (B23;  $\bar{x}$ = 4.06) maddesi en düşük ortalaması olan ikinci madde iken “Eğitim öğretim faaliyetlerinde ilgili kişi, kurum, kuruluş ve meslektaşları ile iş birliği yaparım” (B19;  $\bar{x}$ = 4.11) maddesi en düşük ortalaması olan üçüncü maddedir. Bu bulguya göre İngilizce öğretmenleri öğrencilerinin üst bilişsel becerilerini geliştirecek öğrenme ortamları oluşturmada, sınıf içerisinde istenmeyen davranışlar işe baş edebilme ve kişi, kurum, kuruluş ve meslektaşları ile iş birliği yapma konusunda kendilerini diğer becerilere göre daha düşük düzeyde yeterli görmektedirler.

İngilizce öğretmenlerinin; tutum ve değerlerine yönelik yeterlik algıları 4 alt boyutta incelenmiştir. Bunlar; “Milli, Manevi ve Evrensel Değerler” (ilk 4 madde), “Öğrenciye Yaklaşım” (5-8. maddeler), “İletişim ve İş Birliği” (9-14. maddeler), “Kişisel ve Mesleki Gelişim” (15-21. maddeler). İngilizce öğretmenlerinin mesleki tutum ve değerler yeterlik algılarına ilişkin en yüksek aritmetik ortalamaya sahip 3 ve en düşük aritmetik ortalamaya sahip 3 madde Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. İngilizce öğretmenlerinin mesleki tutum ve değerlerine yönelik yeterlik algıları

Madde	Nadiren		Bazen		Sık Sık		Çoğunlukla		Her zaman		Ortalama
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
C1					10	9	8	7	97	84	4,75
C2					10	9	8	7	97	84	4,75
C4					9	8	8	7	98	85	4,77
C5			1	1	8	7	9	8	97	84	4,75
C6	2	2	3	3	22	19	27	23	61	53	4,23
C13	5	4	4	4	22	19	33	29	51	44	4,05
C14	1	1	3	3	22	19	38	33	51	44	4,17
C20					8	7	13	11	94	82	4,74

Tablo 4’e göre İngilizce öğretmenleri “Milli, Manevi ve Evrensel Değerler” konusunda kendilerini oldukça yeterli düzeyde görmektedirler. “Doğal çevre ile tarihsel ve kültürel mirasın korunmasına duyarlıyım” maddesi tutum ve değerler alanında en yüksek ortalamaya sahiptir (C4;  $\bar{x}$ =4,77). “Çocuk ve insan haklarını gözetirim” (C1;  $\bar{x}$ =4,75), “Bireysel ve kültürel farklılıklara saygılıyım” (C2;  $\bar{x}$ =4,75) “Her öğrenciye insan ve birey olarak değer veririm” (C5;  $\bar{x}$ =4,75) maddeleri en yüksek ortalamaya sahip ikinci maddeler iken “Mesleki etik ilkelere uyararak mesleki bağlılık ve saygınlığı korurum” maddesi en yüksek ortalamaya sahip üçüncü maddedir.

“Eğitim ve öğretim faaliyetlerinde aileler ile iş birliği yaparım” maddesi en düşük ortalamaya sahip maddedir (C13;  $\bar{x}$ =4,05). “Okul gelişimine yönelik faaliyetlere aktif olarak katılırım” (C14;  $\bar{x}$ =4,17) maddesi ikinci en düşük ortalamaya sahip madde iken “Her öğrencinin öğrenebileceğini savunurum” (C16;  $\bar{x}$ =4,23) maddesi en düşük ortalamaya sahip üçüncü maddedir. Bu doğrultuda aileler ile iş birliği, okul gelişimine yönelik faaliyetlere dahil olma konularında öğretmenler kendilerini daha az yeterli görmektedirler.

### 3.2. İngilizce Öğretmenlerinin Mesleki Genel Yeterlik Algılarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

Cinsiyetlerine göre öğretmenlerin mesleki genel yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyete göre İngilizce öğretmenlerinin genel mesleki yeterlik algılarına yönelik t-testi sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	T	df	p
----------	---	-----------	----	---	----	---



Kadın	90	4.38	.57	.85	112	.06
Erkek	24	4.12	.70			

Tablo 5 incelendiğinde İngilizce öğretmenlerinin mesleki genel yeterlik algılarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı belirlenmiştir ( $p > .05$ ). Buna göre kadın ve erkek öğretmenlerin benzer mesleki genel yeterlik algılarına sahip oldukları görülmektedir.

### 3.3. İngilizce Öğretmenlerinin Mesleki Genel Yeterlik Algılarının Mesleki Kıdemlerine Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

İngilizce öğretmenlerin mesleki kıdemlerine yönelik betimsel değerler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. İngilizce öğretmenlerin mesleki kıdemlerine yönelik betimsel değerler

Kıdem	N	$\bar{x}$	Ss
1 yıldan az	7	4.15	.71
1-5 yıl	64	4.27	.55
6-10 yıl	17	4.29	.76
11-15 yıl	6	4.56	.28
16-20 yıl	10	4.29	.75
20 yıl ve üzeri	11	4.70	.49
Toplam	115	4.33	.60

Tablo 6 incelendiğinde öğretmenlerin mesleki kıdemlerine yönelik yeterlik algılarının ortalamaları arasında farklar olduğu görülmektedir. Bu farkların anlamlı düzeyde olup olmadığını belirlemek amacıyla tek yönlü Anova analizi yapılmıştır. Bulgular Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Kıdeme göre İngilizce öğretmenlerinin genel mesleki yeterlik algılarına yönelik tek yönlü ANOVA analizi sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler Toplamı	s.d	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	2.283	5	.457	1,249	.29
Gruplar içi	39.845	109	.366		
Toplam	42.128	114			

Tablo 7 incelendiğinde mesleki bilgi, beceri, tutum ve değerler yeterlik alanlarına ilişkin ortalamalar arasındaki farklılığın kıdem yılı değişkenine göre anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür ( $p > .05$ ). Bu doğrultuda İngilizce öğretmenlerinin kıdem açısından mesleki yeterlik algılarının benzer olduğu görülmektedir.

### 3.4. İngilizce Öğretmenlerinin Mesleki Genel Yeterlik Algılarının Çalıştıkları Okul Türüne Göre Farklılaşma Durumuna Yönelik Bulgular

İngilizce öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne yönelik betimsel değerler Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin çalıştıkları okul türüne yönelik betimsel değerler

Okul Türü	N	$\bar{x}$	Ss
İlkokul	11	4.41	.63
Orta Okul	39	4.36	.68

İmam Hatip Ortaokulu	6	4.53	.40
Anadolu Lisesi	30	4.27	.63
Fen Lisesi	5	4.87	.14
Meslek Lisesi	8	4.07	.53
İmam Hatip Lisesi	6	3.94	.42
Yüksek Okul	10	4.30	.44
Toplam	115	4.33	.60

Çalıştıkları okul türüne göre İngilizce öğretmenlerin mesleki genel yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü Anova analizi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Okul türüne göre İngilizce öğretmenlerinin mesleki genel yeterlik algılarına yönelik tek yönlü ANOVA analizi sonuçları

	Kareler Toplamı	s.d.	Kareler Ortalaması	f	p
Gruplar arası	3.391	7	.484	1.338	.240
Gruplar içi	38.737	107	.362		
Toplam	42.128	114			

Mesleki bilgi, beceri, tutum ve değerler yeterlik alanlarına ilişkin ortalamalar arasındaki farklılığın okul türü değişkenine göre anlamlı düzeyde olmadığı görülmektedir ( $p > .05$ ). Bu doğrultuda İngilizce öğretmenlerinin çalıştıkları okul türü açısından mesleki genel yeterlik algılarının benzer olduğu görülmektedir.

### 3.5. İngilizce Öğretmenlerinin Birlikte Çalıştıkları Zümrelerinin Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterliklerine İlişkin Algılarına Yönelik Bulgular

Tablo 10. İngilizce öğretmenlerinin zümrelerinin mesleki bilgi yeterliklerine ilişkin algıları

Tema	Kodlar	f	%
Mesleki bilgi yeterlikleri	Alan bilgisi yeterliğine sahip olma	19	61.2
	Alan eğitimi bilgisi yeterliğine sahip olma	13	41.9
	Mevzuat bilgisi yeterliğine sahip olma	7	22.5
Mesleki bilgi yetersizlikleri	Alan bilgisi konusunda yetersiz olma	3	9.6
	Alan eğitimi bilgisi konusunda yetersiz olma	6	19.3
	Mevzuat bilgisi konusunda yetersiz olma	12	38.7
	Uygulamadaki yetersizlikler	3	9.6

Tablo 10'da görüldüğü gibi İngilizce öğretmenlerinin yarısından fazlası ( $f=19$ , %61.2) meslektaşlarının alan bilgisini oldukça yeterli görmektedir. Meslektaşlarının alan eğitimi bilgisi konusunda yeterli olduklarını belirten öğretmen sayısı ise 13 (%41.9)'tür. Ayrıca öğretmenlerden 7'si (%22.5) meslektaşlarının mevzuat bilgilerini yeterli düzeyde görmüştür. Öğretmenlerin meslektaşlarının yeterliklerine yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

*"Birlikte çalıştığım öğretmenlerin alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi yeterliklerinin iyi bir düzeyde olduğunu düşünüyorum."* (İÖ4)

*"Genel olarak, meslektaşlarımdan alan bilgisi ve eğitim bilgisi yönünden kendilerini geliştirmiş kişiler."* (İÖ25)

*“Yakın zamanda adaylık süreci geçirmiş öğretmenlerin mevzuat bilgilerinin yeterli olduğunu düşünüyorum.” (İÖ14)*

İngilizce öğretmenleri zümrelerini mevzuat bilgisi konusunda yetersiz görmektedir (f=12, %38.7). Zümrelerinin alan bilgisi konusunda yetersiz olduklarını belirten öğretmen sayısı 3’tür (%9.6). Bunun yanında yeterliklerin uygulamaya dökülmesi konusunda eksiklikler olduğunu belirten öğretmen sayısı 3 (%9.6)’tür. Öğretmenlerin meslektaşlarını yetersiz gördüğü alanlara ilişkin görüşleri aşağıda verilmiştir:

*“Alan eğitimi konusunda yöntem, teknik kullanımında çeşitlilik ya da güncel yaklaşımların çok kullanılmadığını gözlemledim. Mevzuat konusunda genel bir bilgiye sahipler fakat her detayına hakim değil çoğu.” (İÖ10)*

*“Birlikte çalıştığım öğretmenlerin büyük kısmı alanında yeterli olmasına rağmen gelişime kapalıdır. Mevzuat bilgisi çoğu öğretmende zayıf ve kulaktan dolma bilgilerde doludur.” (İÖ28)*

Tablo 11. Alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi yeterliklerini etkileyen faktörler

Tema	Kodlar	f	%
Alan bilgisi, alan eğitimi bilgisi ve mevzuat bilgisi	Mesleki ve kişisel gelişime kapalı olma	3	9.6
	Çalışma koşulları	2	6.4
	Kıdem	4	12.9
	Bilgilerin taze ve güncel olması	2	6.4
yeterliklerini etkileyen faktörler	Güncel yaklaşımların kullanımı	4	12.9

Tablo 11’de görüldüğü gibi İngilizce öğretmenleri mesleki ve kişisel gelişime kapalı olma (f=3, %9.6) ve çalışma koşullarının (f=2, %6.4) öğretmen yeterliklerini negatif yönde etkileyen faktörler olduklarını vurgulamışlardır. 4 (%12.9) ‘ü kıdem faktörünün negatif yönde etki ettiğini belirtmiştir. Ayrıca öğretmen yeterliklerini pozitif yönde etkileyen faktörlerin de katılımcılardan 2 (%6.4)’si bilgilerin taze ve güncel olması ve ayrıca 4 (%12.9)’ü de güncel yaklaşımların olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin mesleki bilgi yeterliklerini etkileyen faktörlere yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

*“Alan eğitimi çerçevesini değerlendirmek gerekirse çalıştığımız okulun bağlı bulunduğu ilçenin çalışma koşulları açısından; öğrencilerin kültürel, sosyo ekonomik seviyeleri açısından alan bilgilerinin eğitime dökülmesi konusunda zaman zaman zorlanmalar yaşıyorlar.” (İÖ19)*

*“Büyük çoğunluğunun yeterli olmadığını ve mesleki, kişisel gelişimlerine zaman ayırmadıklarını, kendilerini beslemediklerini, güncellemediklerini, hatta bunu gereklilikten ziyade fazladan bir iş yükü olarak gördüklerini gözlemledim.” (İÖ27)*

Öğretme ve öğrenme sürecini izleme ve değerlendirme, eğitim öğretimi planlama, öğretim ortamları oluşturma, öğretme öğrenme sürecini yönetme konularında meslektaşlarını yeterli bulan İngilizce öğretmeni sayıları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. İngilizce öğretmenlerinin birlikte çalıştıkları öğretmenlerin mesleki beceri yeterliklerine yönelik görüşleri

Tema	Kodlar	f	%
Mesleki beceri yeterlikleri	Öğretme ve öğrenme sürecini izleme ve değerlendirmede yeterli olma	16	51.6
	Eğitim öğretimi planlamada yeterli olma	13	41.9
	Öğrenme ortamlarını oluşturmada yeterli olma	8	25.8
	Öğretme ve öğrenme sürecini yönetmede yeterli olma	7	22.5
	Eğitim ve öğretimi planlamada yetersiz olma	11	35.4
Mesleki beceri yetersizlikleri	Öğrenme ortamlarını oluşturmada yetersizlik	6	19.3
	Öğrenme ve öğrenme sürecini izleme ve değerlendirmede yetersiz olma	5	16.1
	Öğretme ve öğrenme sürecini yönetmede yetersiz olma	4	12.9

Tablo 12'e göre İngilizce öğretmenleri meslektaşlarını öğretme ve öğrenme sürecini izleme ve değerlendirme (f=16, %51) alanında oldukça yeterli algılamaktadır. En az yeterli gördükleri alan ise öğretme ve öğrenme sürecidir (f=7, %22). Öğretmenlerin meslektaşlarının yeterliklerine yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

*“Çalıştığım öğretmen arkadaşlarım, her gün ne öğreteceklerini planlayan, öğrenme ortamını okulun fiziki yapısını gözetererek oluşturan, ayrıca süreci de ellerinden geldiği kadar takip eden kişiler olduklarını düşünüyorum.” (İÖ21)*

Tablo 12'de görüldüğü üzere İngilizce öğretmenlerinin meslektaşlarını en yetersiz gördükleri alan eğitim ve öğretimi planlama (f=11, %35), en az yetersiz gördükleri alan ise öğretme ve öğrenme sürecini yönetme alanları olmuştur (f=4, %12). Öğretmenlerin meslektaşlarını yetersiz gördüğü alanlara ilişkin görüşleri aşağıda verilmiştir:

*“Eğitim öğretimi planlama konusunda rahata kaçıyor gibiyiz.” (İÖ29)*

*“Planlama açısından meslektaşlarımdan gelişmesi gerektiğini düşünüyorum. Hazır planların yoğunlukta olması bunun kanıtıdır. (İÖ27)*

Tablo 13. Yeterliklerin uygulamaya geçmesini engelleyen faktörler

Ana Tema	Alt Temalar	Kodlar	f	%	
Yeterliklerin uygulamaya geçmesini engelleyen faktörler	Eğitim ve öğretimi negatif yönde etkileyen faktörler	Sınıfın iç dinamiği	5	16.1	
		Çoğunlukla hazır planların kullanılması	4	12.9	
		Eğitim programları kazanımlarının öğrenci seviyelerinin üzerinde olması	2	6.4	
	İmkansızlık		Sınava ve rekabete yönelik planların hazırlanması	3	9.6
			Öğretmenler arası iş birliğinin zayıf olması	2	6.4
			Mesleki motivasyonun düşük olması	1	3.2
			Okulun fiziki yetersizlikleri	3	9.6
		Kalabalık sınıflar	2	6.4	
		Çalışılan ilçe, köyün olumsuz koşulları	2	6.4	
		Materyal yetersizliği	2	6.4	

Tablo 13'te görüldüğü gibi yeterliklerin uygulamaya geçmesini engelleyen faktörler “Eğitim ve Öğretimi Negatif Yönde Etkileyen Faktörler” ve “İmkansızlık” olarak iki kategoride toplanmıştır. Sınıfın iç dinamiği (f=5, %16,1), öğretmenlerin çoğunlukla hazır planlar kullanmaları (f=4, %12,9), eğitim programları kazanımlarının öğrenci seviyelerinin üzerinde olması (f=2, %6.4), sınava ve rekabete yönelik planların hazırlanması (f=3, %9.6), öğretmenler arası iş birliğini zayıf olması (f=2, %6), mesleki motivasyonun düşük olması (f=3.2); yeterliklerin

uygulamaya geçmesi için engel niteliğindedir. Okulun fiziki yetersizlikleri (f=3, %9.6), kalabalık sınıflar (f=2, %6.4), çalışılan ilçe ve köyün olumsuz koşulları (f=2, %6.4), materyal yetersizliği (f=2, %6.4) imkansızlıklar teması altında toplanmış ve yeterliklerin uygulamaya geçmesini engelleyen faktörlerdir. Öğretmenlerin yeterliklerinin uygulamaya geçmesini engelleyen faktörlere yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

*“Çalışma koşullarından dolayı öğrenme ortamlarını istediğimiz gibi ayarlamamız çok zor (sınıftaki öğrenci sayısı, materyal yetersizliği vs.) (İÖ29)*

*“Öğretmenler, mesleki becerileri ne kadar yüksek olursa olsun belli müfredatlara ve planlara uymak zorunda oldukları için, bunların dışına çıkamıyorlar. Kalabalık sınıflar bir başka oturma düzenine izin vermiyor bu yüzden istenilen eğitim ortamı oluşturulamıyor, ayrıca uygulamak zorunda oldukları bir format olduğu için değerlendirmeyi istedikleri şekilde yapamıyorlar.” (İÖ27)*

Tablo 14. İngilizce öğretmenlerinin birlikte çalıştıkları zümrelerinin öğretmenlik mesleği genel tutum ve değerlerine ilişkin algıları

Tema	Kodlar	f	%
Tutum ve değerler yeterlikleri	Milli, manevi ve evrensel değerlere yönelik yeterli olma	18	58
	Öğrenciye yaklaşım konusunda yeterli ve hassas olma	16	51.6
	İletişim sağlama ve iş birliği yapma konusunda hassas olma	11	35.4
	Kişisel ve mesleki gelişime önem verme	5	16.1
Tutum ve değerler yetersizlikleri	Kişisel ve mesleki gelişime gereken önemi vermeme	11	35.4
	Milli, manevi ve evrensel değerler konusunda hassas davranmama	3	9.6
	Öğrenciye yaklaşım konusunda gereken özeni göstermeme	2	6.4
	İletişim ve işbirliği konusunda yetersiz kalma	2	6.4

Tablo 14’de görüldüğü gibi İngilizce öğretmenlerinin yarısından fazlası zümrelerini milli, manevi ve evrensel değerler konusunda oldukça yeterli algılamaktadırlar (f=18, %58). Zümrelerini en az yeterli gördükleri alan ise kişisel ve mesleki gelişime yönelik yeterlikleridir (f=5, %16.1). Öğretmenlerin meslektaşlarının yeterliklerine yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

*“Öğrencilere geleceğimiz olarak bakılıyor. Yaklaşımları da bu yüzden öğrenciyi bir adım öteye taşımak. Maddi yönden dezavantajlı öğrencilere yardım ediyor. Aile ile olan iş birliği sayesinde öğrenciye verimli bir eğitim ortamı sağlanıyor. Manevi değerler ile öğrenciler ders öncesi güdüleniyor. Bu sayede öğrencinin bilgi edinmek için motivasyonu oluyor.” (İÖ5)*

İngilizce öğretmenlerin zümrelerini en yetersiz gördükleri alan kişisel ve mesleki gelişimdir (f=11, %35.4). Ayrıca zümrelerini, öğrenciye yaklaşım (f=2, %6.4) ve iletişim ve iş

birliği konularında yetersiz görmemektedirler (f=2, %6.4). Öğretmenlerin meslektaşlarını yetersiz gördüğü alanlara ilişkin görüşleri aşağıda verilmiştir:

*“İş birliği ve kendini geliştirme konusunda yeterli ilgi ve tutuma sahip değiller. Paylaşım ve yardımlaşmaya açık değiller. Birbirlerinin açığını arama eğilimindedirler. Yapıcı yorumlar yapmak yerine eleştirel, yıkıcı bir şekilde yaklaşmaktadırlar.” (İÖ25)*

*“Gelişime yönelik algıları zayıf. Özellikle mesleki gelişime gerekli değeri vermediklerini söyleyebilirim” (İÖ27)*

Tablo 15. Yeterlikleri negatif yönde etkileyen faktörler

Tema	Kodlar	f	%
Yeterlikleri negatif yönde etkileyen faktörler	Öğrenci hazırbulunuşluğunun yetersizliği	3	9.6
	Öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması	5	16.1
	Öğretmenin iş yükü	2	6.4
	Çalışılan bölge ve okul şartları	4	12.9
	Sınav odaklı eğitim	2	6.4

Tablo 15’te tutum ve değerleri negatif yönde etkileyen faktörler yer almaktadır. Öğrenci hazırbulunuşluk düzeylerinin yetersizliği (f=3, %9.6), öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması (f=5, %16.1), öğretmenin iş yükü (f=2, %6.4), çalışılan bölge şartları (f=4, %12.9), sınav odaklı eğitim (f=2, %6.4) yeterlikleri etkileyen faktörlerdir. Öğretmenlerin, yeterlikleri negatif yönde etkileyen faktörlere yönelik görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir:

*“Her ne kadar mesleklerini sevseler de günümüzde öğrenci, veli ve bakanlık nezdinde gösterilen değer ve muamele sebebiyle öğretmenler mesleğini eskisi kadar verimli yapamıyor. Eğitimin sınav odaklı olması, veli ve öğrenciye gereğinden fazla söz ve şikayet hakkı tanınması, disiplin/yaptırım/ not kaygısının olmaması, toplumda öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması da cabası.” (İÖ27)*

### 3.6. İngilizce Öğretmenlerinin Genel Olarak Mesleki Yeterliklerini Geliştirmeye Yönelik Önerilerine İlişkin Bulgular

Tablo 16. İngilizce öğretmenlerinin, zümrelerinin mesleki yeterliklerini geliştirmeye yönelik önerileri

Tema	Kodlar	f	%
Öğretmene Yönelik	Mesleki gelişime yönelik eğitim, seminer, konferans, panel ve sempozyumlara katılmak	8	25.8
	Uluslararası çalışmaları takip etmek	7	22.5
	Dünya gündemini ve teknolojik gelişmeleri takip etmek	5	16.1
	Meslektaşlar arasında gözlem yapmak ve yapıcı eleştirilerde bulunmak	3	9.6
	Sosyal, kültürel, sanatsal alanlarda kurs ve seminerlere katılmak	5	16.1
	İnsani yönleri geliştirmeye çalışmak	2	6.4
	Alanı ile ilgili yüksek lisans yapmak	2	6.4

İngilizce öğretmenlerine meslektaşlarının mesleki yeterliklerini geliştirmeye yönelik önerileri “Öğretmene yönelik ve MEB’e yönelik” olarak iki tema altında toplanmıştır. Öğretmenlere yönelik en sık tekrarlanan önerileri “Mesleki gelişime yönelik eğitim, seminer, konferans, panel ve sempozyumlara katılmak”(f=8, %25.8) olmuştur. Uluslararası çalışmaları takip etmek (f=7, %22.5), dünya gündemini ve teknolojik gelişmeleri takip etmek (f=5, %16.1), meslektaşlar arasında gözlem yapmak ve yapıcı eleştirilerde bulunmak (f=3, %9.6), sosyal, kültürel, sanatsal alanlarda kurs ve seminerlere katılmak (f=5, %16.1), insani yönleri geliştirmeye çalışmak ve alanı ile ilgili yüksek lisans yapmak (f=2, %6.4) öğretmenlere yönelik önerilerdir. Öneriler arasında dikkat çeken görüşler aşağıda verilmiştir:

*“Uluslararası alanda yapılmış kendi meslekleri ile ilgili çalışmalarını takip etmeleri gerekir. Her şeyi ulusal çizgide takip etmek bizi kısır döngüye sokuyor.” (İÖ1)*

Tablo 17. MEB’e yönelik öneriler

Tema	Görüşler	f	%
MEB ‘e yönelik	Çalışma koşullarının iyileştirilmesi	8	25.8
	Eğitim ortamının koşullarının iyileştirilmesi	6	19.3
	Uzman, deneyimli kişiler rehberliğinde uygulamalı seminerler düzenlenmesi ve atölyeler kurulması	4	12.9
	Mesleki gelişim olanaklarının geliştirilmesi	4	12.9

Tablo 16’de İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlerin mesleki gelişim yeterliklerini geliştirmek için MEB’e yönelik önerileri arasında en sık tekrar edilen “Çalışma koşullarının iyileştirilmesi” (f=8, %25.8) ve eğitim ortamının koşullarının iyileştirilmesi” (f=6, %19.3) önerileridir. Uzman, deneyimli kişiler rehberliğinde uygulamalı seminerler düzenlenmesi ve atölyeler kurulması (f=4, %12.9), mesleki gelişim olanaklarının geliştirilmesi (f=4, %12.9) de MEB’e yönelik diğer önerilerdir. Öğretmenlerin bazı önerileri aşağıda verilmiştir:

*“Eğitime ve eğitimcilere her açıdan (maaşlar, nöbetler, okulun ve sınıfın fiziki ortamı, özellikle ilkokullara ayrılan ödenekler vs.) daha kaliteli şartlar sağlandığında öğretmenler başka dertlerle uğraşmadan severek ve isteyerek mesleki yeterliklerini bir şekilde geliştireceklerdir.” (İÖ6)*

## Tartışma, Sonuç ve Öneriler

İngilizce öğretmenleri mesleki bilgi, mesleki beceri, mesleki tutum ve değerler açısından genel olarak kendilerini yeterli algılamaktadır. Bu sonuç Yavuz (2005), Cantekin (2009), Canbolat (2013), Yenen ve Dursun (2019) tarafından yapılan çalışmalar ile tutarlılık göstermektedir. Ancak öğretmenlerin anayasanın içeriği ve öğretmenlik mesleğini ilgilendiren mevzuata yönelik yeterliklerini diğer maddelere göre daha düşük düzeyde algıladıkları görülmüştür. Bu durum öğretmenlerin bu konudaki eğitimlerinin ve yayınlarının yetersizliği ve mevzuat bilgisine yeterli önemi vermemelerinden kaynaklı olabilir. Yenen ve Kılınç (2018), öğretmenlerin mevzuat bilgisi yeterliklerinin iyi bir seviyede olmadığını belirleyen araştırması da bu sonucu desteklemektedir.

Bu çalışmada öğretmenlerin mesleki becerilerine yönelik yeterlik algı düzeylerinin genel olarak oldukça yeterli düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Şahin (2019)’in bu konuda yaptığı çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Öğretmenlerin planlarını alanın öğretim programına uygun olarak hazırlama ve öğretim sürecini çevresel şartları, zamanı ve maliyeti

gözeterek planlama konusunda diğer maddelere göre yeterlik algı düzeyleri daha yüksektir. Bulut (2014) ve Yıldırım (2019) da öğretmenlerin ders planı hazırlama konusunda kendilerini oldukça yeterli düzeyde gördüklerini belirtmektedir. Alnoor ve Yu (2011), araştırmasında öğretmenlerin materyallerin öğrenciye göre olmasına dikkat ettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca öğrencilerin İngilizce öğretmenlerinin pedagojik yeterliklerine yönelik algılarının araştırıldığı bir çalışmada öğrencilerin %78'i öğretmenlerini bu konuda yeterli görmüşlerdir (Thamrin, 2020). Bu durumun aksine; öğretmenlerin, öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini geliştirici öğrenme ortamları oluşturmaya yönelik yeterlik algıları diğerlerine göre daha düşük düzeydedir.

Öğretmenlerin mesleki tutum ve değerlere yönelik yeterlik algıları (milli, manevi ve evrensel değerler, öğrenciye yaklaşım, iletişim ve iş birliği, kişisel ve mesleki gelişim) mesleki bilgi ve mesleki beceri yeterlik alanlarına göre daha yüksektir. İngilizce öğretmenleri doğal çevre ile kültürel mirasın korunması, çocuk ve insan haklarının gözetilmesi, bireysel ve kültürel farklılıklara saygı duyma ayrıca öğrencilerine insan ve birey olarak değer verme yeterlikleri konusunda kendilerini oldukça yeterli şekilde algılamaktadır. Benzer şekilde Nayman (2020), öğretmenlerin öğretim planı hazırlama aşamasında en çok milli ve manevi değerleri dikkate aldıkları sonucuna ulaşmıştır. Ancak, eğitim ve öğretim faaliyetlerinde aileler ile iş birliği yapma ve kültürel ve sanatsal etkinliklere katılma konularında diğer maddelere göre yeterlik algıları daha düşüktür. Öğretmenler bu durumun nedenlerinin öğrenci aileleri ile olan iletişim problemleri ve veli ilgisizliği olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında İngilizce öğretmenleri maddi sıkıntılardan dolayı kültürel ve sanatsal etkinliklere katılmakta zorluk çektiklerini belirtmişlerdir.

Cinsiyet açısından öğretmenlerin yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Merç (2015) ve Esen (2012)'in araştırmalarında da öğretmen öz yeterlik inançları ile cinsiyet faktörü arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yeterlik algılarının cinsiyet değişkeni açısından farklılaştığını gösteren çalışmalar da vardır. Örneğin Türkiye'de yabancı dil öğretmenlerinin öz yeterlik algılarındaki farklılıkları belirlemeyi amaçlayan başka bir çalışmada kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde öz yeterlik algısına sahip oldukları belirlenmiştir (Arış, 2019).

Mesleki kıdem açısından İngilizce öğretmenlerinin yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark görülmemiştir. Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Gencel (2010), Güven ve Çakır (2012), Chacón (2005), Rakıcıoğlu (2005) ve Esen (2012) de çalışmalarında buna benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Bununla birlikte öğretmenlerin yeterlik algı düzeylerinin mesleki tecrübe ve kıdem yılı değişkeni açısından anlamlı şekilde farklılaştığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin Tschannen-Moran ve Woolfolk Hoy (2007)'un çalışması tecrübenin öz yeterlik algısını artıracağını göstermektedir. Benzer olarak Nayman (2020), mesleki deneyimi yüksek olan öğretmenler kendilerini yeterli görürken mesleki deneyime yeterince sahip olmayan öğretmenlerin kendilerini yetersiz bulduklarını belirtmiştir. Bazı çalışmalarda ise en az deneyime sahip öğretmenlerin kendilerini deneyimli öğretmenlere göre daha yeterli gördükleri saptanmıştır (Çankaya, 2018; Arış, 2019; Esen, 2012). Bunun sebebinin öğretmenlerin kariyerlerinin ilk yıllarında sahip oldukları motivasyon ve meslek tatmini olabileceği belirtilmektedir (Çankaya, 2018).

İngilizce öğretmenlerinin yeterlik algılarının çalıştıkları okul türüne göre anlamlı şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Benzer şekilde Yıldırım (2019), araştırmasında İngilizce öğretmenlerinin çalıştıkları kademe türü değişkenine göre öz yeterlik algılarında anlamlı bir farka ulaşmamıştır.

İngilizce öğretmenlerinin birlikte çalıştıkları meslektaşlarının mesleki bilgi, beceri, tutum ve değerlere yönelik yeterliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde ise; İngilizce öğretmenlerin meslektaşlarını alan bilgisi ve alan eğitimi bilgisi konusunda daha yeterli gördükleri fakat mevzuat bilgisi konusunda alan ve alan eğitimi bilgisine göre daha yetersiz gördükleri belirlenmiştir. Bu sonuç araştırmanın nicel bulguları ile de tutarlıdır. Bu nedenle öğretmenlerin mevzuat bilgisi konusunda istenen düzeyde olmadığı söylenebilir.



Araştırmada öğretmenlerin mesleki bilgi yeterliklerini etkileyen bazı faktörler saptanmıştır. İngilizce öğretmenleri kıdem değişkeninin öğretmen yeterlikleri üzerinde olumlu veya olumsuz yönde etki edebileceğini düşünmektedirler. Araştırmaya katılan öğretmenler; daha kıdemli olan öğretmenlerin tecrübe kaynaklı olarak mevzuat bilgisi konusunda daha bilgili olduklarını, bunun yanında mesleğe yeni başlamış öğretmenlerin adaylık sürecinden geçmelerinin mevzuat bilgilerine katkıda bulunduğunu ve mesleki alan bilgisi ve alan eğitimi bilgisi konusunda bilgilerinin daha taze olduğunu belirtmişlerdir. Yeni teknolojik ve öğretim yaklaşımları takip etme ve uygulamada pasif davranma, mesleki ve kişisel gelişime kapalı olma gibi faktörler, öğretmen kaynaklı yeterlikleri etkileyen negatif faktörlerdir. Çalışma koşulları ve öğrencilerin kültürel ve sosyoekonomik durumları çevre kaynaklı faktörler olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin çeşitli yöntem ve teknik kullanmaya özen göstermeleri ve güncel yaklaşımları uygulamaları, öğretmen yeterliklerini olumlu yönde etkilemektedir.

Mesleki beceri yeterlikleri bağlamında öğretme ve öğrenme sürecini izleme ve değerlendirme, öğretmenlerin meslektaşlarını en yeterli gördükleri konu olarak görülmektedir. Eğitim öğretimi planlama yeterliklerini ise öğretim ortamları oluşturma, öğretme ve öğrenme sürecini yönetme, süreci izleme ve değerlendirme yeterliklerine göre daha düşük düzeyde görmektedirler. Bu sonuç araştırmanın nicel bulguları ile terslik göstermektedir. İngilizce öğretmenleri eğitim öğretimi planlama konusunda kendilerini çok yeterli görürken, meslektaşlarını bu konuda yeterli görmemektedirler. Nayman (2020), araştırmasında bazı öğretmenlerin yapılan planın öngörülen şekilde gitmemesinden dolayı plan hazırlamanın gereksiz olduğunu söylediklerini belirtmiştir. Mesleki beceri anlamında yetersiz kalınmasının sebepleri; sınıfın iç dinamiği, yoğunlukla hazır planların kullanılması, eğitim programı kazanımlarının öğrenci seviyelerinin üzerinde olması, sınava ve rekabete yönelik planlar hazırlanması, öğretmenler arası iş birliğinin zayıf olması, mesleki motivasyonun düşük olması ve geleneksel yöntemlerin kullanılması olarak öne çıkmaktadır. Bunun yanında, çevre kaynaklı imkansızlıklar (okulun fiziki yetersizlikleri, kalabalık sınıflar, çalışılan ilçe veya köyün olumsuz koşulları, materyal yetersizliği, renksiz ve ilgi çekici olmayan sınıflar) eğitim öğretimi ve öğretmen yeterliklerini olumsuz yönde etkilemektedir. Bu araştırmada olduğu gibi, Cantekin (2009), de öğretmenlerin mesleki yeterliklerinin uygulamaya geçmesindeki engellerin araç, gereç yetersizliği; yeterli görsel araç ve gereçlerin bulunmaması, kalabalık sınıflar ve okulun fiziki şartları olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin milli, manevi ve evrensel değerler ve öğrenciye yaklaşım konusunda kendilerini yeterli algılamaktadırlar. Öğretmenlerin milli, manevi ve evrensel değerlere karşı duyarlı ve hassas oldukları, ayrıca öğrencilere insan ve birey olarak yaklaştıkları, kültür ve geleneklerine saygı gösterdikleri söylenebilir. Ancak mesleki ve kişisel gelişimi sağlama noktasında durum belirgin şekilde farklıdır. İngilizce öğretmenleri, meslektaşlarının kişisel ve mesleki gelişimi sağlama yeterliklerinin; öğrenciye yaklaşım, milli, manevi ve evrensel değerler, iletişim ve işbirliği yeterliklerine göre daha yetersiz görmektedirler. Bu sonuç araştırmanın nicel bulguları ile örtüşmektedir. Erişen ve Çeliköz (2003), öğretmen adaylarına yönelik yaptığı araştırmada, adayların kendilerini kişisel ve mesleki gelişim konusunda “kısmen yeterli” gördüklerini belirtmiştir. Öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması, öğretmenlerin iş yükü, çalışılan bölge şartları, maddi imkansızlıklar gibi faktörlerin öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimi sağlama yeterliklerini olumsuz etkilediği görülmektedir. Öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılması öğretmen motivasyonunu etkilemekte, bu da mesleki gelişime yönelik motivasyonu ve yeterlikleri etkilemektedir. İş yükünün fazla olması ve çalışılan bölgedeki imkanların kısıtlı olması sebebi ile İngilizce öğretmenleri mesleki ve kişisel gelişime zaman ayırmakta ve fırsatlara ulaşmakta güçlük çekebilmektedirler. Bunun yanında öğretmenler maddi koşullarının da gelişmelerinin önünde bir engel olarak görmektedirler. İngilizce öğretmenlerinin özellikle İngilizce konuşulan ülkelerde bulunup gelişim sağlamayı arzuladıkları veya sanatsal faaliyetlere daha sık dahil olmak istedikleri fakat maddi imkanların buna izin vermediği görülmektedir.

Öğretmenler arası rekabet ve yetersiz iş birliği, disiplin, yaptırım ve başarıya yönelik okul kurallarının yeterli düzeyde uygulanmaması, velilerin okula ve öğrencilere yeterli ilgiyi göstermemeleri, sınav odaklı eğitim, sabit yöntem ve tekniklerin kullanılması ve kalabalık sınıflar öğretmenlerin yeterliklerini etkileyen diğer faktörlerdir. Duran, Sezgin ve Çoban (2011) da yeni öğretmenlerin meslektaşları ile iletişim kurmakta zorlandıkları ve aldıkları yardımın faydalı olmadığını belirtmektedirler.

İngilizce öğretmenleri, öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişime yönelik yeterlik düzeylerini artırmaları amacıyla öğretmen ve Milli Eğitim Bakanlığı odaklı öneriler sunmuşlardır. Başta öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişim sağlamak için buna yönelik eğitim, seminer, konferans, panel ve sempozyumlara katılma, uluslararası çalışmalarını takip etme, alanları ile ilgili yüksek lisans programlarına kayıt yaptırma ve teknolojik gelişmeleri takip etmelerinin öneminden bahsetmişlerdir. Öğretmenlerin sosyal, kültürel ve sanatsal alanda kurs ve seminerlere katılarak sosyal becerilerini geliştirebilecekleri, meslektaşları aralarında gözlem yaparak ve birbirlerine yapıcı eleştirilerde bulunarak eksiklerin giderilmesinin sağlanabileceği belirtilmektedir. Öğretmenler spor yapmanın, diksiyon ve hitabet dersleri almanın öz güven ve motivasyon üzerindeki olumlu etkisinin mesleki gelişimlerine de katkı sağlayacağını düşünmektedirler.

İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlere yönelik önerilerinin yanı sıra MEB'e yönelik bazı önerilerde ve isteklerde bulunmaktadır. Bunlar; çalışma koşullarının iyileştirilmesi, eğitim öğretim yapılan ortamların koşullarının iyileştirilmesi, uzman ve deneyimli kişiler rehberliğinde uygulamalı seminerler düzenlenmesi ve uygulama atölyelerinin kurulması, öğretmenlerin geçim derdinden kurtarılması ve motive edilmesi, mesleki gelişim olanaklarının geliştirilmesi ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri için kurslar düzenlenmesidir.

Öğretmenlerin mevzuat bilgilerini geliştirmeye yönelik hizmet içi eğitimler verilmelidir. Öğrenci velileri ile okul arasındaki iletişimi güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Öğretmenlerin maddi sorunları dikkate alınarak sosyal faaliyetlere katılmaları konusunda fırsatlar oluşturulmalıdır. Öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimini sağlamak amacıyla uzman kişiler rehberliğinde uygulamalı seminerler yapılmalı, uygulama atölyeleri kurulmalıdır.

## Kaynakça

- Arış, B. (2019). *Türkiye'de yabancı dil öğretmenlerinin öz yeterlik algılarındaki farklılıklar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Alnoor, A. M.& Yu, M. H. (2011). Primary school teacher competency. *The Social Sciences*, 6 (5), 391-397.
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The exercise of control*. New York, NY: W.H. Freeman.
- Bulut, İ. (2014). The perception of proficiency of teachers during the learning and teaching process. *İlköğretim Online (elektronik)*, 13(2), 577-593.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Can, S. (2019). *University preparatory school instructors' self-efficacy beliefs* [Yayımlanmamış doktora tezi] Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Canbolat, N. (2013). *Investigating ELF instructors' perceived competencies: challenges and suggestions* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Cantekin, Ö. F. (2009). *Genel liselerde görev yapan İngilizce öğretmenlerinin mesleki ve iletişimsel yeterlikleri* [Yayımlanmamış doktora tezi] Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Çankaya, P. (2018). The exploration of the self-efficacy beliefs of English language teachers and student teachers. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 14(3), 12-23.
- Chacón, C. T. (2005). Teachers' perceived efficacy among English as a foreign language teachers in middle schools in Venezuela. *Teaching and Teacher Education*, 21(3), 257-272.
- Choi, E.& Lee, J. (2016). Investigating the relationship of target language proficiency and self-efficacy among non-native EFL teachers. *System*, 58(2), 49-63.

<https://doi.org/10.1016/j.system.2016.02.010>

- Demirpolat, B. C. (2015). Türkiye'nin Yabancı Dil Öğretimiyle İmtihani: Sorunlar ve Çözüm Önerileri. SETA. [http://file.setav.org/Files/Pdf/20150707131308\\_131\\_yabancidil\\_web.pdf](http://file.setav.org/Files/Pdf/20150707131308_131_yabancidil_web.pdf)  
Erişim Tarihi: 24.05.2023
- Duran, E., Sezgin, F. ve Çoban, O. (2011). Aday sınıf öğretmenlerinin uyum ve sosyalleşme sürecinin incelenmesi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31, 465-478.
- Erişen, Y. ve Çeliköz, N. (2003). Öğretmen adaylarının genel öğretmenlik davranışları açısından kendilerine yönelik yeterlilik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4), 25-36.
- Esen, G. (2012). *English language teachers' general and professional sense of self-efficacy: Mersin profile* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi] Mersin Üniversitesi, Mersin.
- Ghasemboand, F.& Hashim, F.B. (2013). The effect of background characteristics on self-efficacy beliefs of English as foreign language teachers in one selected middle-east country. *International Journal of Asian Social Science*, 3(9), 1982-1991.
- Güven, S. ve Çakır, Ö. (2012). İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin öz yeterlik inançları üzerine bir çalışma. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 43-52.
- Kachru, B. (2005). *Whose English is it? Asian Englishes: Beyond the Canon*. Hong Kong: Hong Kong University Press.
- Klein, W. (1984). *Zweitspracherwerb - Eine Einführung*, Athenäum Verlag, Königstein.
- Kırkgöz, Y. (2005). English Language Teaching in Turkey: Challenges Towards the 21st Century. *Teaching English to the world history curriculum and practice* (pp.159-169), London: Lawrence Erlbaum.
- Kırkgöz, Y. (2007). English language teaching in turkey: policy changes and their implementations. *RELC Journal*, 38(2), 216–228. <https://doi.org/10.1177/0033688207079696>
- Lauerann, F.& ten Hagen, I. (2021). Do teachers' perceived teaching competence and self-efficacy affect students' academic outcomes? A closer look at student-reported classroom processes and outcomes. *Educational Psychologist*, 56(4), 265 – 282.
- MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Ankara. <http://oygm.meb.gov.tr/www/ogretmenlik-meslegi-genyeterlikleri/icerik/39> adresinden edinilmiştir.
- Merç, A. (2015). Foreign language teaching anxiety and self-efficacy beliefs of Turkish pre-service EFL teachers. *The International Journal of Research in Teacher Education*, 6(3), 40-58.
- Nayman, K. (2020). *2017 öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri kapsamında öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Pratt, C., Zaier, A.& Wang, Y. (2021). Foreign language teachers' self-efficacy beliefs and perspectives about maintaining their students' interest. *Journal of Language Teaching and Research*, 12(1), 12–22. <https://doi.org/10.17507/jltr.1201.02>
- Rakıcıoğlu, A.Ş. (2005). *The relationship between epistemological beliefs and teacher efficacy beliefs of English language trainees* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Saracaloğlu A.S., Karasakaloğlu N.& Gencel I.E. (2010). Türkçe öğretmenlerinin özyeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 265-283.
- Schoonenboom, J.& Johnson, R. B. (2017). How to Construct a Mixed Methods Research Design. *Kolner Zeitschrift für Soziologie und Sozialpsychologie*, 69(2), 107–131. <https://doi.org/10.1007/s11577-017-0454-1>
- Şahin, E. (2019) *Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin öz yeterlik algularına ilişkin görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Doğu Akdeniz Üniversitesi, Gazimağusa.
- Taner, G. (2017) *Investigating perceived competences of english language teachers in turkey with regard to educational background and experience* [Yayımlanmamış doktora tezi] Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

- Taşçı, Ç. (2019). *A multivariable examination of the relationships between efl instructors' self-efficacy beliefs and motivation in higher education* [Yayımlanmamış doktora tezi] Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Thamrin, E. (2020). A study of students' perceptions of English teacher pedagogical competence. *EnJourMe (English Journal of Merdeka) : Culture, Language, and Teaching of English*, 5(1), 84–91. doi:<https://doi.org/10.26905/enjourme.v5i1.4104>
- Tschannen- Moran, M.& Woolfolk Hoy, A. (2007). The differential antecedents of self-efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23(6), 9449.
- Yaman, İ. (2018). Türkiye'de İngilizce öğrenmek: Zorluklar ve fırsatlar. *RumeliDE dil ve edebiyat araştırmaları dergisi*, 11, 161-175.
- Yavuz, Ş. (2005) *İngilizce öğretmenlerinin yeterlik algılarındaki değişimleri öngören sosyo-demografik ve kurumsal etkenler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yazıcı, E. A. (2019). The role of teacher efficacy over English language teaching. *International Journal of Educational Spectrum*, 1(1), 36-47.
- Yenen, E. T. ve Dursun, F. (2019). İngilizce öğretmenlerinin öğretim süreci öz yeterlikleri ve sınıf ortamına yansımaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 607-627.
- Yenen, E. T. ve Kılınç, H. H. (2018). Öğretmenlerin öğretmenlik mesleği genel yeterliklerine sahip olma düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2767-2787.
- Yıldırım, M. (2019) *İngilizce öğretmenlerinin mesleki öz yeterlik algıları ve sınıf yönetimi becerilerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Zengin, D. Ö. T.& Radmard, S. (2019). An analysis of the perceptions of the English language teachers' in public primary education intended their professional and communication competencies. *Academy Journal of Educational Sciences*, 3(1), 42-63.
- Wertheim, C. & Leyser, Y. (2002). Efficacy beliefs, background variables, and differentiated instruction of Israeli prospective teachers. *The Journal of Educational Research*, 96(1), 54–63. <https://doi.org/10.1080/00220670209598791>
- Koçyiğit, M., Tekel, E. ve Karadağ, E. (2018). *Eğitimde ahlâk ve etik*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Keleş, Y. (2015). İnsan kaynakları yönetiminin tarihi gelişimi. E. Pelit (Ed), *Turizm işletmelerinde insan kaynakları yönetimi* içinde (ss. 17-43). Ankara: Grafiker Yay.

#### ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir. Yazarlar etik kurul izni gerektiren çalışmalarda, izinle ilgili bilgileri (kurul adı, tarih ve sayı no) yöntem bölümünde ve ayrıca burada belirtmişlerdir.

Kurul adı: Çukurova Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Alanında Bilimsel Araştırma  
ve Yayın Etiği Kurulu

Tarih: 11.04.2022

No: E-95704281—604.02.02-369534